

Sploh se v gorenje-štajerskih planinah toži, da ni delavnih rok dobiti, ker jih fužine preveč potrebujejo; bodimo tedaj pri delu varčni.

Kako je tedaj mogoče osnovati vzajemno sirarijo v prid vseh deležnikov?

1. Vsakdo, ki se je med deležnike sirarije vpisal, daja mleko svojih krav občni sirariji; vzeti se sme samo čisto, dobro in nevodeno mleko, katero sirar poskusi in meri, predno ga prevzame.

Vsakemu posestniku se vpiše v primerni zapisnik, koliko mleka je na dan izročil.

Iz vsega mleka dela izurjen sirar sir in sicer pod nadzorništvom izvoljenih mož. Napravljaja pa ali čisto tolsti ali le na pol tolsti sir, in v slednjem slučaju se polovica smetane prihrani, da se iz nje umede surovo maslo.

Koliko se je naredilo vsak dan sir in umedlo surovega masla, se tudi zapiše v poseben zapisnik.

Ko se sir in surovo maslo poproda, se čisti dobiček razdeli primerno med deležnike, z onim denarjem pa se poplačajo vsi stroški, ki so bili pri tem nastali.

Poznamo taka sirarska društva, katerim se splača pint mleka po 8 kr., ker prihranijo pri izdelavi sira in vmedenju surovega masla dosta dela, drv, svečave itd. Pridobijo tudi marsikaj, ker se vse ročno in umno opravlja in dobivajo, mimo drugih, iz iste oblike mleka, po boljši uravnavi, več in dragocenejšega surovega masla in sira.

Kolikor potrebuje deležnik sira in surovega masla zase, ga lahko dobiva iz vzajemne sirarije proti primerni plači in s privoljenjem nadzornikov sirarije. Po tem načinu bode deležnik manj potreboval, ker mora plačati, kar je dobil. — Sicer bi se lahko reklo: „Čemu neki skopo ravnaj, saj imaš, saj te nič ne stane“ — in se tako slabo gospodarji.

2. Najemnik — sirar — sprejema sir od posestnika — planinskega gospodarja — le proti odmerjenemu plačilu in v gotovem denarju.

Pri takem gospodarstvu ima samo najemnik dobiček; delavnih moči se ne prihrani, a dano je dosta priložnosti opehariti in pohajkovati.

3. Planinski pašniki se dajo na več let najemniku v najem proti letni najemščini, in ravno tako tudi zmolzne krave in sicer za ves čas, dokler je živina na leto v planini. Za pašo plačuje od krave 3 do 4 gold., in najemščine za eno kravo 12 do 18 gold.

Najemnik je za živino odgovoren, redi in skrbi za njo na svoje stroške in po lastnem preudarku.

Najemnik le tedaj kaj pridobi, ako je po planinskih pašnikih dosti paše, da se živali dobro redé in se od njih mnogo namolze. Zarad tega pašnike dobro obdeluje in se trudi, da dobiva živina obilo hrane.

Najemnik ima dobička samo s tem, da mu je treba malo poslov, da vé s planinskimi gospodarstvi umno ravnati in je pri vsakem delu nazoč.

Najboljši način sir delati, je po vzajemnih sirarskih društvih; za tem se priporoča v najem pripustiti pašnike in krave, a najmanj se mora priporočati tisti način, ki pripušča sirarju mleko proti odmerjenemu plačilu in v gotovem denarju.

Zedinite se gospodarji! v edinstvi je moč, ki vam bode donesla dobička.

Ces. kr. ministerstvo kmetijstva je določilo v povzdigo sirarskih društev precejšnje denarne zneske kot premije, namreč do 500 gold. Škušajmo, da se nam bodo po osnovanju sirarskih društev prisodile te premije.

Pri graški razstavi so dobili darila:

I. Za konje.

A. Za žrebce noriškega plemena.

1. darilo 24 zlatov g. J. Hofer v Irdningu, on isti tudi 2. dar. z 22 zlati in tretje 20 zlatov in 4. dar. 15 zlatov, 5. dar. 16 zlatov Faneli Mart. pri vseh Svetcih, 6. dar. 14 zlatov Lebler Andrej pri sv. Štefanu; 7. dar. 12 zlatov Kaar Matija v Lanahi, 8. dar. 12 zlatov in 9. dar. 10 zlatov oboja Hofer v Irdningu, 10. dar. 10 zlatov Hochstrasser, 11. dar. 9. zlatov Schreiner Franc v Sejah in 12 dar. 6 zlatov Gartner Jožef iz Steindorfa.

B. Za breje triletne kobile in kobile sploh.

a) Noriškega plemena.

1. dar. 10 zlatov Fötsch Janez v velikem Södingu,

2. dar. 9 zlatov Roth Franc v Majarski vasi, 3. dar. 8 zlatov Fötsch Franc v velikem Södingu, 4. dar. 7 zlatov Pommer Anton v Grinavi, 6. dar. 6 zlatov Felgičér iz Felgiča, 7. dar. 6 zlatov Mitteregger Ant. iz Vernske vasi, 8. dar. 6 zlatov Klinger Janez, 9. dar. 6 zlatov Hechtel Juri iz Tribla, 10. dar. 6 zlatov Stadler Mihael iz Libaba, 11. dar. 6 zlatov Peihler Janez, 12. dar. 6 zlat. Rožič Franc iz Laa in 14. dar. 6 zlatov Schreiner v Sejah.

b) Anglonormanskega plemena.

1. dar. 11 zlatov Grosmuk Ignac v Glacavi; 2. dar. 11. zlatov, Matzer Aloiz pri sv. Križu in 3. dar. 9 zlatov Neubod Jože.

c) Angleškega plemena.

1. darilo 11 zlatov Zimmermann Mihael v Vanoveib, 2. darilo 10 zlatov Vračko Janez v Žetincih, 3. dar. 9 zlatov Sklekovec Jožef v Kokoričih, 4. dar. 8. zlatov Rainer Janez v Veržeju, 5. dar. 7 zlatov Leber Jožef v Volčji vasi, 6. dar. 6 zlatov, Stuhec Anton v Logaroveib, 7. dar. 6 zlatov Stuhec Jožef v Celtingu, 8. dar. Cajnko Franc, 9. dar. Šurinec Alojz v Vanoveib, 10. dar. Rajner Janez v Veržeju, 11. dar. Schaller Marko v Lukaveib, 12. dar. Erjavec Mihael na spodnjem Krapju, 13. dar. Novak Jožef, 14. dar. Nemec Jožef v Šalincih, 15. dar. Slekovec Jožef v Kokoričih, 16. dar. Vrenčič Franc v Noršancih, 17. darilo Vaupotič Filip v Lukaveib, 18. dar. Rajh Andrej v Pristavi, 19. dar. Ferenc Juri v Vodišoveib, 20. dar. Žitek Jožef v Celtingu. Od 6. do 20 je dobil vsak 6 zlatov. — Darila je tedaj dobilo 20 slovenskih gospodarjev, kateri skorej vsi stanujejo na murskem polju med Radgono in ogersko mejo niže Ljutomera, in na ta način je prišlo 114 zlatov tje. J. Hofer v Irdningu pa je sam dobil 106 zlatov, ima pa tudi večkrat više sto konjev na planinah. (Dalje prihodn.)

Državna darila za leto 1870.

Visoko c. k. kmetijsko ministerstvo je poslalo 2700 gl. osrednjemu odboru gospodarskega društva v Gradcu za razna darila, ki se naj razdelijo na ta-le način:

1. Za izgledno gospodarstvo je določeno 400 gold., in se mora razdeliti na 4 premije po 100 gold.

2. Za darilo za zboljšanje gnojilstva je poslano 500 gold., ki se morajo razdeliti v 8 daril in sicer dve po 100 gold., šest po 50 gold.

3. Za darilo za sadje- in vinorejske šole štajerskih srenj je poslano 1000 gold., ki se naj razdelijo v 10 daril, tedaj bode vsako 100 izneslo. Teh deset daril je osrednji odbor pripoznal tim-le srenjam: Celje, Lonč, Feldbach, Dobje pri št. Jurju blizu Konjic, Negovo, Sattldorf blizu Brežic, sv. Marija na črni gori, Oberhart blizu Ivnice. Oplotnica blizu Konjic in Prebuh.

4. Za darilo za izvrstne hmelorejce 300 gold. Darila so se delila že pri razstavi.

5. Za darilo v povzdigo riboreje 300 gld. — To darilo je razdeljeno v 5 daril po 60 gold.

6. Za darilo za bčelarstvo je 200 gld. poslanih. Darilo se bode razdelilo v 10 majhnih daril po 20 gold.

Tisti, ki hočejo prositi za eno teh daril, naj oznanijo svoje zasluge osrednjemu odboru kmetijskega društva v Gradcu in sicer do konca oktobra t. l.

Dopisi.

Iz Maribora. Tukajšno kat. politiško društvo je imelo 9. t. m. drugi občni zbor. Sešlo se je više 100 udov iz vseh krajev. Najprej je govoril g. C. iz Gradca o socialnih zadevah in sicer prav izvrstno. Potem je govoril g. dr. U. nemški in slovenski o krivici, ktera se je zgodila po obropu sv. očetu in o nemoči naše vlade to zabraniti, ter je priporočal to-le resolucijo, ktera je v vseh točkah soglasno sprejeta bila.

Rezolucija.

Evropske vlade merijo čedalje bolj na to, da so brezverske, to je, da se v postavodajstvu na vero podložnikov nič več ne gleda, še manj pa njih verske naprave podpirajo. Treba je toraj, da sv. kat. cerkev na lastne noge stopi in